ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda)

17. mai 2011 *

Kohtuasjas T-1/08,

Buczek Automotive sp. z o.o., asukoht Sosnowiec (Poola), keda esindas advokaat T. Gackowski, hiljem advokaat D. Szlachetko-Reiter ning lõpuks advokaat J. Jurczyk,

hageja,

keda toetab

Poola Vabariik, esindaja: M. Niechciała, hiljem M. Krasnodębska-Tomkiel ja M. Rzotkiewicz,

menetlusse astuja,

* Kohtumenetluse keel: poola.

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: K. Gross, M. Kaduczak, A. Stobiecka-Kuik ja K. Herrmann, hiljem A. Stobiecka-Kuik, K. Herrmann ja T. Maxian Rusche,

kostja,

mille ese on nõue tühistada osaliselt komisjoni 23. oktoobri 2007. aasta otsus 2008/344/EÜ riigiabi C 23/06 (ex NN 35/06) kohta, mida Poola rakendas terasetootja Technologie Buczek kontserni suhtes (ELT 2008, L 116, lk 26),

ÜLDKOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees I. Pelikánová, kohtunikud K. Jürimäe (ettekandja) ja S. Soldevila Fragoso,

kohtusekretär: ametnik K. Pocheć,

arvestades kirjalikus menetluses ja 7. septembri 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

TB ning selle tütarettevõtjate BA ja HB olukorra hindamine aastatel 2001–2006

1 Hageja Buczek Automotive sp. z o.o. (edaspidi „BA") on Poolas asutatud äriühing, mis toodab torusid ja seda peamiselt mootorsõidukite tarvis. Vaidlusaluste asjaolude ilmnemise hetkel oli BA samuti Poolas asutatud torutootja Technologie Buczek S.A. (edaspidi „TB") tütarettevõtja. TB-l oli mitu tütarettevõtjat, sealhulgas Huta Buczek sp. z o.o. (edaspidi „HB"), mis toodab valtse.

2 Alates 2001. aastast tekkisid TB-l üha suuremad võlad. TB avalik-õiguslikud võlausaldajad olid järgmised isikud: Poola sotsiaalkindlustusamet Zakład Ubezpieczeń Społecznych (edaspidi „ZUS"), puudega inimeste rehabiliteerimise riiklik fond Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, maksuamet ja Sosnowieci (Poola) kohalik omavalitsusüksus. TB-l olid ka eraõiguslikud võlausaldajad, sealhulgas Eurofaktor S.A. (edaspidi „EF"). EF-il oli TB vastu võlanõudeid summas umbes 35 miljonit poola zlotti (PLN), mis on suurem avalik-õiguslike võlanõuete kogusummast; seetõttu oli EF-i näol tegemist TB peamise võlausaldajaga.

3 2002. aastal koostas TB restruktureerimiskava, et saada üle finantsraskustest. Selle kava tulemusel sai võimalikuks riigiabi andmine TB-le Poola terasetööstuse restruktureerimise riikliku kava alusel, mille raames oli Poola Vabariik ette näinud riigiabi andmise terasetööstusele selle restruktureerimiseks ajavahemikul 1997–2006. Riiklik restruktureerimiskava kiideti heaks protokolliga nr 8 Poola terasetööstuse restruktureerimise kohta (ELT 2003, L 236, lk 948, edaspidi „protokoll nr 8"), mis on akti Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta (ELT 2003, L 236, lk 33) artikli 60 kohaselt selle akti lahutamatu osa.

4 TB restruktureerimiskava nägi ette eri liiki abi, sealhulgas tööhõiveks antavat abi, abi uurimis- ja arendustegevuseks ning rahalise ümberkorraldamise meetmed, mis seisnesid TB-l avalik-õiguslike isikute ees olevate võlgade kustutamises või ajatamises.

5 Rahalise ümberkorraldamise meetmeid ei kiidetud aga kunagi heaks, sest kaks vastavalt protokollis nr 8 ja Poola õigusnormides ette nähtud olulist tingimust ei olnud täidetud, ja TB võlgu ei kustutatud ega ajatatud.

6 Sellest tulenevalt võtsid käesoleva kohtuotsuse punktis 2 viidatud avalik-õiguslikud isikud aastatel 2004–2006 meetmed, mille eesmärk oli nõuda sisse TB võlgnetavad summad. ZUS, Sosnowieci kohalik omavalitsusüksus ja maksuamet arestisid seega TB vara pangakontode, nõuete ja rahaliste vahendite arestimise teel vastavalt ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postepowaniu egzekucyjnym w administracji'le (17. juuni 1966. aasta seadus riigiasutuste nõuete täitmisele pööramise vahendite kohta). Lisaks sellele saavutas Sosnowieci kohalik omavalitsusüksus 19. augusti 1997. aasta ordynacja podatkowa (maksuseadustik) artikli 66 alusel teatud vara omandi, täpsemalt

TB-le kuuluvate maaomandite talle ülekandmise. Lisaks sellele õnnestus kõnealustel avalik-õiguslikel isikutel seada võlanõuete sissenõudmise meetmete kõrval oma võlanõuete tagamiseks tagatised TB varale. Eeskätt seati ZUS-i kasuks hüpoteegid 25 miljoni Poola zloti ulatuses ning pandid TB tootmisvarale umbes 12 miljoni Poola zloti ulatuses. Lõpetuseks püüdis Sosnowieci ZUS tagajärjetult nõuda ordynacja podatkowa artikli 112 alusel oma võlanõudeid sisse HB-lt.

7 BA sõlmis 1. jaanuaril 2006 TB-ga tootmisvara rendilepingu; tootmisvara väärtuseks oli 6 383 000 Poola zlotti. Leping sõlmiti määramata tähtajaks. Selles nähti ette, et BA maksab TB-le käibemaksuta 258 000 Poola zlotti kuus. Lisaks sellele suurendati 2006. aasta juulis BA kapitali 1 550 000 Poola zloti võrra.

8 2005. ja 2006. aastal suurendas TB HB kapitali mitme kapitali sissemakse abil kokku summas 14 811 600 Poola zlotti. Need kapitali sissemaksed toimusid põhivara sissemaksetega: valukoja seadmed, sularaha sissemakse, võlanõuete tasumine, mittemateriaalse vara ja õiguste näol tehtud sissemakse. Iga kord, kui kapitali suurendati, sai TB HB aktsiaid.

9 16. augustil 2006 tunnistati TB maksejõuetuks, kuid tal lubati jätkata majandustegevust.

Haldusmenetlus komisjonis

10 2005. aastal näitas protokolli nr 8 rakendamise ja järelevalve raames läbi viidud sõltumatu hindamine, et TB rahalised kohustused avalik-õiguslike võlausaldajate ees

olid suurenenud ning et TB ei olnud kasumlik. 29. märtsi, 1. augusti ja 2. detsembri 2005. aasta kirjades palus Euroopa Ühenduste Komisjon Poola ametiasutustel edastada talle täiendavat teavet. Poola ametiasutused vastasid 23. juuni ja 28. septembri 2005. aasta ja 14. veebruari 2006. aasta kirjadega.

11 7. juuni 2006. aasta kirjaga tegi komisjon Poola Vabariigile teatavaks oma otsuse algatada EÜ artikli 88 lõike 2 kohane ametlik uurimismenetlus. See otsus avaldati 19. augusti 2006. aasta Euroopa Liidu Teatajas (ELT C 196, lk 23). Komisjon kutsus huvitatud isikuid selles otsuses üles esitama oma märkused. Üksnes Poola Vabariik vastas sellele üleskutsele.

12 Ametliku uurimismenetluse tulemusel võttis komisjon vastu 23. oktoobri 2007. aasta otsuse 2008/344/EÜ riigiabi C 23/06 (ex NN 35/06) kohta, mida Poola rakendas terasetootja Technologie Buczek kontserni suhtes (ELT 2008, L 116, lk 26, edaspidi „vaidlustatud otsus").

13 Vaidlustatud otsuses tuvastas komisjon, et 2005. ja 2006. aastal korraldas TB kontserni ümber ning andis üle kaks kasumlikku tegevust – kroomterasest valtside tootmise, mis kanti üle HB-le, ja alumineeritud ja kroomitud terastorude valmistamise, mis kanti üle BA-le.

14 Samuti märkis ta seoses võlanõuetega, mis avalik-õiguslikel isikutel TB suhtes esinevad, et vaatamata sellele, et kõnealused isikud olid võtnud õigusnormides nõutud meetmed võlanõuete sissenõudmiseks ning samuti muud meetmed, nagu hüpoteegi seadmine, oli TB 2004. aastal tasunud äärmiselt väikese osa võlast. Ta rõhutab selles osas, et alates 2004. aasta lõpust oli ilmselge, et TB ei olnud enam võimeline oma võlgu tagasi maksma ega täitma jooksvaid kohustusi. Komisjon oli aga arvamusel, et Poola ametiasutuste käsutuses olid tõhusad tagatised, millele neil oli võimalik pöörata nõuded pankrotimenetluse raames, saavutades sel moel nende rahuldamise

sularahas. Seega näis komisjoni arvates olevat hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja seisukohast mõistlikum pöörata nõuded tagatistele, kui restruktureerida.

15 Komisjon järeldas, et Poola ametiasutused olid loobunud võlanõuete sundtäitmisest 20 761 643 Poola zloti ulatuses. Ta lisas, et kuivõrd sundtäitmisest loobumisel oli olnud sama mõju mis abisaajale kogu tagasimaksmata summas abi andmisel, siis oli sel moel antud kokku abi summas 20 761 643 Poola zloti alates 1. jaanuarist 2005. Lisaks sellele oli komisjon seisukohal, et abi oli antud ka BA-le ja HB-le. Komisjoni hinnangul ei olnud TB abi säilitanud, sest sundtäitmata jätmine oli võimaldanud tal majandustegevust jätkata ning viia läbi oma sisemine restruktureerimine.

16 Eelnevast lähtudes tunnistas komisjon vaidlustatud otsuse artiklis 1 Poola Vabariigi poolt Technologie Buczeki kontsernile (edaspidi „TB kontsern") ebaseaduslikult antud 20 761 643 Poola zloti suuruse riigiabi ühisturuga kokkusobimatuks.

17 Vaidlustatud otsuse artikli 3 lõigetes 1 ja 3 kohustas komisjon Poola Vabariiki seda summat koos viivisega tagasi nõudma, täpsustades, et abi tuleb tagasi nõuda tütaretevõtjatelt HB ja BA proportsionaalselt nende poolt tegelikult saadud abiga, st HB-lt 13 578 115 Poola zloti ja BA-lt 7 183 528 Poola zloti ulatuses.

18 Vaidlustatud otsuse artiklite 4 ja 5 kohaselt on Poola Vabariik kohustatud seda otsust rakendama nelja kuu jooksul alates selle teatavaks tegemisest ning teavitama komisjoni kahe kuu jooksul otsuse teatavaks tegemisest alates meetmetest, mis ta on võtnud otsuse täitmiseks.

19 Vaidlustatud otsuse artikli 6 kohaselt on vaidlustatud otsuse adressaat Poola Vabariik.

Menetlus ja poolte nõuded

20 Hageja algatas Üldkohtu kantseleisse 8. jaanuaril 2008 esitatud hagiavaldusega käesoleva kohtumenetluse.

21 Samal päeval esitas hageja Üldkohtule eraldi dokumendina vaidlustatud otsuse täitmise peatamise taotluse.

22 Üldkohtu presidendi 14. märtsi 2008. aasta määrusega kohtuasjas T-1/08 R: Buczek Automotive *vs.* komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata) jäeti ajutiste meetmete kohaldamise taotlus rahuldamata ning määrati, et kohtukulude kandmine otsustatakse edaspidi.

23 Üldkohtu kantseleisse 18. märtsil 2008 esitatud aktiga palus Poola Vabariik luba astuda menetlusse hageja nõuete toetuseks.

24 Üldkohtu teise koja esimehe 13. mai 2008. aasta määrusega anti Poola Vabariigile luba astuda menetlusse.

25 Üldkohtu teise koja esimehe 4. mai 2009. aasta määrusega liideti käesolev kohtuasi suulise menetluse ja kohtuotsuse huvides kohtuasjaga T-440/07: Huta Buczek *vs.* komisjon ja kohtuasjaga T-465/07: Technologie Buczek *vs.* komisjon.

26 Üldkohtu kantseleisse 28. aprillil ja 30. augustil 2010 saabunud kirjades teavitasid hagejad kohtuasjades T-465/07 ja T-440/07 Üldkohut sellest, et nad loobusid oma hagist.

27 Üldkohtu teise koja esimehe määrustega kustutati kohtuasjad T-465/07 ja T-440/07 7. juulil ja 3. septembril 2010 Ülkohtu kohtuasjade registrist.

28 Hageja, keda toetab Poola Vabariik, palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 1 ja artikli 3 lõiked 1 ja 3;

– teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 1 ja artikli 3 lõiked 1 ja 3 osas, milles komisjon kohustab neis hagejalt tagasi nõudma 7 183 528 Poola zlotti;

– tühistada vaidlustatud otsuse artiklid 4 ja 5 osas, milles need käsitlevad abi hagejalt tagasinõudmist;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

29 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, kuivõrd hageja taotleb selliste sätete tühistamist, mis ei puuduta teda otseselt ja isiklikult;

– jätta hagi ülejäänud nõuded rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

Vastuvõetavus

Poolte argumendid

30 Komisjon väidab, et esimene nõue on vastuvõetamatu, sest hagejal puudub põhjendatud huvi vaidlustatud otsuse artikli 1 ja artikli 3 lõigete 1 ja 3 tühistamise vastu. Nimelt olevat need sätted adresseeritud Poola Vabariigile ning puudutavad TB kontserni. Komisjon aga on seisukohal, et kuivõrd hageja puhul on tegemist üksnes TB kontserni üksusega ning ta ei ole esitanud volikirja, mis annaks talle õiguse kontserni kohtus esindada, siis ei vasta ta EÜ artiklis 230 kehtestatud tingimustele.

31 Hageja vaidlustab komisjoni argumendi ning väidab, et tal on põhjendatud huvi nõuda vaidlustatud otsuse artikli 1 ja artikli 3 lõigete 1 ja 3 tühistamist. Ta tuletab nimelt meelde, et vaatamata sellele, et teda ei ole nimetatud vaidlustatud otsuse artiklis 1, peetakse seal silmas TB kontserni. Komisjon olevat aga TB kontserni määratlenud majanduslikult, jättes tähelepanuta asjaolu, et kontserni eri üksused on juriidiliselt eraldiseisvad. Komisjoni analüüsist tuleneb hageja väitel, et kogu kontserni tarvis kindlaks määratud abi summa mõjutab summasid, mis tuleb tagasi nõuda hagejalt.

32 Poola Vabariik vaidlustab komisjoni argumendi, mille kohaselt oleks hagejal põhjendatud huvi vaid siis, kui tal oleks volikiri, mis annaks talle õiguse TB kontserni teiste üksuste või Poola Vabariigi nimel kohtusse pöörduda. Poola Vabariik on seisukohal, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 peetakse silmas TB kontserni, kuhu hageja kuulub, ning et seetõttu mõjutab kontserni tarvis kindlaks määratud abi summa seda osa abist, mille peab tagasi maksma hageja. Sellest lähtuvalt on Poola Vabariik seisukohal, et arvestades otsuse ülesehituse ning asjaoluga, et selle sisu eri punkte ei saa käsitada lahusolevalt, peab Üldkohus uurima otsust tervikuna.

Üldkohtu hinnang

33 Oma esimese nõudega palub hageja tühistada vaidlustatud otsuse artikli 1 ja artikli 3 lõiked 1 ja 3 täies ulatuses, mitte – nagu ta teeb oma teise nõudega – osas, milles komisjon näeb neis ette temalt 7 183 528 Poola zloti suuruse summa tagasinõudmise. Komisjon on sisuliselt seisukohal, et esimene nõue tuleb jätta põhjendatud huvi puudumise tõttu vastuvõetamatuna läbi vaatamata.

34 Selles osas tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi vastuvõetav üksnes siis, kui hagejal on huvi vaidlustatud akti tühistamise vastu. Selline huvi eeldab, et vaidlustatud akti tühistamisel endal võivad olla õiguslikud tagajärjed ja et hagi tulemusel võib selle esitanud pool saada mingit kasu (vt Üldkohtu 30. aprilli 2007. aasta määrus kohtuasjas T-387/04: EnBW Energie Baden-Württemberg *vs.* komisjon, EKL 2007, lk II-1195, punkt 96 ja seal viidatud kohtupraktika).

35 Vaidlustatud otsuse artiklis 1 tunnistatakse ühisturuga kokkusobimatuks TB kontsernile 20 761 643 Poola zloti ulatuses ebaseaduslikult antud riigiabi. Aga vaidlustatud otsuse põhjenduses 124 ning samuti artikli 3 lõikes 1 sedastab komisjon, et abi tuleb tagasi nõuda selle saajatelt, kelleks on hageja ja HB. Kui artikkel 1 tühistatakse, siis kaoks eeskätt hageja abi tagasimaksmise kohustuse alus. Sellest järeldub, et hagejal on põhjendatud huvi vaidlustatud otsuse artikli 1 täies ulatuses tühistamise vastu.

36 Seevastu tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse artikli 3 lõigetes 1 ja 3 määratakse kindlaks summad, mis tuleb tagasi nõuda vastavalt hagejalt ja HB-lt. Komisjon täpsustas vaidlustatud otsuse põhjenduses 131, kuidas need summad arvutati. Sellest põhjendusest tuleneb, et esiteks võttis ta arvesse vahendeid, mis TB tegelikult hagejale ja HB-le üle kandis, see tähendab vastavalt 7,833 miljonit Poola zlotti ja 14,81 miljonit Poola zlotti. Seejärel tuvastas komisjon, et kõnealuste vahendite kogusumma 22,643 miljonit Poola zlotti ületas antud abi kogusummat. Kolmandaks vähendas ta tagasimaksmisele kuuluvat kogusummat antud abi summani ning tuletas sellest proportsionaalsusest lähtudes hageja ja HB poolt maksmisele kuuluvad summad. Kuivõrd hageja ja HB olid saanud vastavalt 34,6% ja 65,4% ülekantud vahenditest, siis tuli neil tagasi maksta 34,6% ja 65,4% tagasimaksmisele kuuluvast kogusummast, st vastavalt 7 183 528 Poola zlotti ja 13 758 115 Poola zlotti.

37 Arvestades vaidlustatud otsuse põhjenduses 131 esitatud selgitustega, nõuaks komisjon tõenäoliselt juhul, kui kõnealune otsus tühistatakse HB-lt nõutava summa osas, hagejalt TB poolt tegelikult üle kantud ning hageja käsutuses olnud vahenditele vastava summa tagasimaksmist 7,833 miljoni Poola zloti ulatuses.

38 Seega on hagejal küll huvi vaidlustatud otsuse artikli 3 lõigete 1 ja 3 tühistamise vastu osas, milles komisjon määrab temalt 7 183 528 Poola zloti suuruse summa tagasinõudmise; seevastu ei saa asuda seisukohale, et tal on huvi ka vaidlustatud otsuse artikli 3 lõigete 1 ja 3 täies ulatuses tühistamise vastu.

39 Sellest tulenevalt tuleb nõustuda komisjoni poolt esimese nõude osas esitatud vastuvõetamatuse vastuväitega ning jätta kõnealune nõue vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata osas, milles hageja nõuab vaidlustatud otsuse artikli 3 lõigete 1 ja 3 täies ulatuses tühistamist.

Sisuline küsimus

40 Oma hagi toetuseks esitab hageja kuus väidet. Neist esimene tugineb EÜ artikli 87 lõike 1 ja EÜ artikli 88 lõike 2 rikkumisele; teine EÜ artikli 253 ja 7. detsembril 2000. aastal Nice'is välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 rikkumisele (EÜT C 364, lk 1); kolmas EÜ artikli 5 rikkumisele; neljas õiguskindluse põhimõtte rikkumisele; viies omandiõiguse rikkumisele ja kuues võimu kuritarvitamisele.

Poolte argumendid

41 Esimese väite esimese osa raames väidab hageja, keda toetab Poola Vabariik, et komisjon rikkus EÜ artikli 87 lõiget 1, määratledes avalik-õiguslike võlanõuete olemasolu vääralt ühisturuga kokkusobimatu abina. Hageja on seisukohal, et käesolevas kohtuasjas ei ole täidetud ükski neljast tingimusest, mis on nõutavad meetme riigiabina määratlemiseks: tegemist peab olema riigi sekkumisega või riigi ressurssidest antava abiga, mis kujutab endast eelist, kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustab konkurentsi.

42 Esiteks, mis puudutab riigi sekkumisega seonduvat tingimust, siis väidab hageja kõigepealt, et Poola ametiasutused ei ole kunagi TB võlgu kustutanud, vaid on vastupidi võtnud kõik vajalikud meetmed oma võlanõuete sissenõudmiseks.

43 Seejärel vaidlustab hageja komisjoni analüüsi vaidlustatud otsuses, mille eesmärk oli kindlaks teha, kas Poola ametiasutused käitusid nii, nagu oleks käitunud hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja. Selles osas vaidleb hageja esiteks vastu komisjoni väitele vaidlustatud otsuse põhjenduses 91, mille kohaselt eraõiguslik võlausaldaja oleks otsustanud pöörata nõuded pankrotimenetluse raames tema käsutuses olevatele tagatistele, selle asemel et lasta TB-l viia läbi restruktureerimine, sest:

– rakendatud võlanõuete sissenõudmise menetlus võimaldas võlgnetavate summade järkjärgulist tasumist;

– pankrotimenetlus on kauakestv menetlus ning võlgniku vara jagamisele peavad eelnema pankrotihalduri ja pankrotikohtuniku võetud teatud meetmed, millest enamiku peale on võimalik edasi kaevata, mis vastava võimaluse kasutamise korral lükkab sellevõrra edasi võlgnetavate summade tasumise kuupäeva;

– pankrotimenetlus ise põhjustab kulusid, mis vähendavad võlausaldajate nõuete rahuldamiseks kasutatavate vahendite summat;

– ükski avalik-õiguslike isikute käsutuses olnud tagatistest ei olnud esimese järgu tagatis.

44 Hageja lisab repliigis, et komisjoni hinnang, mille kohaselt oleksid võlanõuded juba rahuldatud juhul, kui 2004. aastal oleks esitatud pankrotiavaldus, tugineb tagantjärele antud hinnangul, mis arvestab hiljem toimunud sündmustega, millest ametiasutused ei olnud teadlikud, kui nad tegid otsuse võlanõuete sissenõudmise viisi kohta. Hageja seletab, et Poola ametiasutused võtsid käesolevas kohtuasjas arvesse esiteks ohtu, et pankrotimenetlus päädib võlanõuete üksnes osalise rahuldamisega ning teiseks, et pankroti väljakuulutamise tagajärjel lõpetatakse käimasolevad täitemenetlused.

45 Järgmiseks märgib hageja, et hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja käitumine tuleks käesolevas kohtuasjas välja selgitada lähtudes toimingutest, mida tegid TB eraõiguslikud võlausaldajad, eeskätt tema peamine võlausaldaja, see tähendab EF. Hageja väidab selles osas, et vaatamata sellele, et EF-il olid äärmiselt tõhusad asjaõiguslikud tagatised kinnisvarale seatud hüpoteekide ning vallasvarale seatud pantide näol, ei taotlenud ta TB suhtes panktorimenetluse algatamist, vaid asus seisukohale, et tal oli võlanõuete sissenõudmise menetluse raames paremad võimalused oma võlanõuete rahuldamiseks.

46 Lõpetuseks väidab hageja, et ekslik on vaidlustatud otsuse põhjenduses 96 sisalduv komisjoni väide, mille kohaselt oli juba 2004. aasta lõpust alates ilmselge, et TB ei saanud muutuda uuesti kasumlikuks. Nimelt tuletab hageja meelde, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 57 ja 14 väidab komisjon, et TB sai oma varast osa rentimise eest vastutasuks renti. Lisaks ei ole komisjon tema väitel vaidlustanud asjaolu, et abi

saanud äriühingu HB aktsiad kuuluvad TB vara hulka, mistõttu TB võib seega saada tulu dividendide näol. Lisaks sellele ja vastupidi komisjoni väitele vaidlustatud otsuse põhjenduses 94 jätkas TB hageja väitel 2006. aasta lõpuni tootmistegevust.

47 Viimaseks väidab hageja, et kõik TB avalik-õiguslikud võlad ning samuti viivised ja võlanõuete täitmisele pööramisega seotud kulud tasuti TB pankrotimenetluse raames.

48 Teiseks väidab hageja, et komisjon ei ole kuidagi seletanud, mil moel soodustati TB-d kõnealuse abiga. Vastupidi, Poola ametiasutuste algatatud menetlused oleksid kaasa toonud TB finantsraskuste järkjärgulise suurenemise.

49 Kolmandaks väidab hageja, et komisjon ei ole tõendanud ka seda, et asjaomane abi kahjustas liikmesriikidevahelist kaubandust või kahjustas või ähvardas kahjustada konkurentsi.

50 Poola Vabariik lisab esiteks Poola ametiasutuste võetud võlanõuete sissenõudmise meetmeid puudutavas, et ajavahemik selle hetke, millest alates võlanõuete sundtäitmine muutus õigusnormide kohaselt võimalikuks, ning hetke vahel, mil komisjon asus seisukohale, et see täitmisele pööramine oli peatatud, st 31. detsember 2004, oli äärmiselt lühike ning igal juhul ei piisanud sellest võlanõuete rahuldamiseks või järelduse tegemiseks, et kõnealuste võlanõuete rahuldamine tavapäraste nõuete täitmisele pööramise vahenditega on võimatu ning et tuleb esitada pankrotiavaldus.

51 Teiseks juhib Poola Vabariik tähelepanu sellele, et vaidlustatud otsus on ebaloogiline, sest komisjon väidab selles, et riigiabi anti 31. detsembril 2004, kuid õigustab selle kuupäeva valikut Poola ametiasutuste poolt 2005. ja 2006. aastal võetud meetmetele tuginedes. Kuid järeldamaks, et TB-le anti abi 31. detsembril 2004, peaks komisjon tuginema üksnes sel hetkel esinenud olukorrale ning sel hetkel kättesaadavale teabele.

52 Kolmandaks, mis puudutab hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi, siis juhib Poola Vabariik eeskätt tähelepanu sellele, et komisjon ei ole teostanud põhjalikku majandusanalüüsi, mis võimaldaks tal järeldada, et Poola ametiasutuste võlanõuetest oleks rahuldatud suurem osa ning kiiremini juhul, kui nad oleksid 2004. aasta lõpu paiku algatanud pankrotimenetluse. Lisaks sellele väidab Poola Vabariik, et komisjon näib unustavat, et pankrotimenetluse tagajärjel ei rahuldata võlausaldajate nõudeid viivitamatult ning et see põhjustab kulusid, mille võrra väheneb võlausaldajate vahel jagamiseks ülejääv summa.

53 Esiteks, mis puudutab avalik-õiguslike võlanõuete sissenõudmist, siis väidab komisjon kõigepealt vastu, et avalik-õiguslikke võlanõudeid ei ole mõistlikult sisse nõutud ja et nende sissenõudmist ei ole optimeeritud; lisaks sellele on ta seisukohal, et hageja jätab tähelepanuta asjaolu, et Poola ametiasutuste võetud meetmed ei olnud tõhusad. Nimelt rahuldati Poola ametiasutuste võetud meetmete tulemusel üksnes naeruväärne osa võlanõuetest ning seega ei aidanud need kaasa TB koguvõla vähenemisele. Vastupidi, tegelikkuses tingis see TB pideva rahastamise ning samuti tegevustoetuse maksmise, mistõttu TB sai jätkata kahjumlikku tegevust, samas kui kõnealused ametiasutused oleksid võinud esitada TB pankrotiavalduse, mis oleks võimaldanud pöörata nõuded tõhusalt viimase varale seatud tagatistele, eeskätt arvestades asjaoluga, et tegemist oli esimese järgu tagatistega.

54 Lisaks sellele väidab komisjon, et tema seisukohta toetab kohtupraktika, mille kohaselt on tegemist riigiabiga siis, kui võlanõuet tegelikult sisse ei nõuta. Nimelt vähendab see, et ametiasutused lubavad võlgu mitte tasuda, tema arvates ettevõtja tavalisi kulusid ning kuigi tegemist ei ole toetusega selle kitsas tähenduses, on sel siiski sama laad ja tagajärjed.

55 Seejärel väidab komisjon, et kui valikuline eelis tuleneb ebatõhusatest siseriiklikest õigusnormidest, siis on selles süüdi Poola Vabariik. Kuivõrd Poola Vabariik on vaidlustatud otsuse adressaat, siis on tal komisjoni väitel kohustus otsust rakendada, kasutades selleks kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas seadusandlikke meetmeid.

56 Lõpetuseks väidab komisjon, et hageja argumendid on vasturääkivad, sest ühelt poolt väidab ta, et Poola ametiasutused võtsid kõik õigusnormides ette nähtud meetmed võlgnetavate summade sissenõudmiseks ja teiselt poolt, et need ametiasutused loobusid vabatahtlikult võlanõuete viivitamatust sissenõudmisest, et saada tagasi kogu võlgnetav summa koos viivisega.

57 Viimaseks, mis puudutab Poola Vabariigi väidet, mille kohaselt oleks komisjon pidanud tuginema üksnes 31. detsembril 2004 esinenud olukorrale ja sel kuupäeval kättesaadavatele andmetele, siis tuletab komisjon meelde, et riigiabi ei seisne ühesainsas teatud rahasumma käsutusse andmise toimingus. Käesolev abi tuleneb võlanõuete tõhusalt sissenõudmata jätmisest. Seega on tema arvates loogiline järeldada, et abi andmist alustatakse teatud konkreetsel ajahetkel ning et seda antakse seni, kuni võlanõudeid ei ole tegelikult sisse nõutud. Sellise abi kestust õigustab seega tegevusetus pärast abi andmise alustamist, mitte ainuüksi hilisemad toimingud, nagu sooviks Poola Vabariik.

58 Teiseks, mis puudutab viivise maksmist, siis väidab komisjon, et avalik-õiguslike võlanõuete puhul arvutatakse viivis sõltumatult võlausaldajate tahtest ning see on kohustuslik. Viivise arvutamisest ja sissenõudmisest loobumine kujutas seetõttu tema arvates endast täiendavat abi.

59 Kolmandaks, mis puudutab küsimust, kas Poola ametiasutused käitusid nii, nagu oleks käitunud hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja, siis väidab komisjon kõigepealt vastu, et asjaolu, et TB-le anti alguses restruktureerimisabi, muudab võimatuks uurida Poola ametiasutuste võetud meetmeid hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja vaatepunktist, kuivõrd selline võlausaldaja ei nõustuks TB esialgse võla kustutamisega.

60 Järgmiseks väidab komisjon, et eraõiguslik võlausaldaja ei oleks toiminud analoogses olukorras samal viisil nagu Poola ametiasutused. Nimelt on komisjon seisukohal, et eraõiguslik võlausaldaja on raskustes ettevõtja võla tasumise kuupäeva edasilükkamise või selle ettevõtja restruktureerimist käsitleva kokkuleppega nõus vaid siis, kui ta saab sellest majanduslikku kasu. Aga käesolevas kohtuasjas on komisjon enda arvates vaidlustatud otsuses tõendanud, et TB oli juba alates 2004. aasta jaanuarist maksejõuetu ning oli ebatõenäoline, et ta muutub uuesti kasumlikuks, mis tähendab, et eraõiguslik võlausaldaja oleks sellises olukorras otsustanud võlanõuded sisse nõuda juba alates 2004. aastast.

61 Komisjon täpsustab seetõttu, et eraõiguslikku võlausaldajat ei oleks rahuldanud mis tahes võlanõude sissenõudmise meetmed, vaid teda oleks huvitanud vaid need meetmed, mis võisid osutuda tõhusaks. Nii oleks eraõiguslik võlausaldaja uurinud, kas nõuete pööramine tema käsutuses olevatele tagatistele pankrotimenetluse raames oleks tinginud võlanõuete rahuldamise suuremas ulatuses kui võlanõuete sissenõudmise menetluse tulemusel. Komisjon aga märgib sissejuhatuseks, et käesolevas kohtuasjas ei tinginud võlanõuete sissenõudmine TB võlgade tasumist, kuivõrd TB võlad suurenesid alati suurema summa võrra kui see summa, mis ta tagasi maksis; järgmiseks väidab komisjon, et TB võimalused muutuda uuesti kasumlikuks olid äärmiselt

väikesed ning lõpetuseks, et ZUS-i käsutuses olid TB võlgade summaga samaväärsed tagatised. Komisjon on seisukohal, et sellest tulenevalt ei olnud ZUS-iga sarnases olukorras oleval eraõiguslikul võlausaldajal mingit põhjust oodata võlanõuete täitmisele pööramist.

62 Lõpetuseks, mis puudutab hageja argumenti, mis seondub EF-i käitumisega, siis väidab komisjon, et esiteks tuleb see tagasi lükata, kuivõrd seda ei esitatud uurimismenetluse raames, ning teiseks, et EF ei ole analüüsimisel aluseks võetava eraõigusliku võlausaldajana usaldusväärne.

63 Viimaseks, mis puudutab Poola Vabariigi argumenti põhjaliku majandusanalüüsi puudumise kohta, siis väidab komisjon sellele vastu, et vaidlustatud otsuse põhjenduse 91 ning Üldkohtu 21. oktoobri 2004. aasta otsuse kohtuasjas T-36/99: Lenzig *vs.* komisjon (EKL 2004, lk II-3597) alusel ei ole vaja tõendada seda, et pankrotimenetlus on teiste võlanõuete sissenõudmise menetluste suhtes ülimuslik, kuivõrd Poola ametiasusused ei olnud vaatamata vastavale kohustusele ära kasutanud kõiki võlanõuete sissenõudmise meetmeid.

64 Neljandaks, mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt tasuti pankrotimenetluse raames avalik-õiguslike võlanõuete viivised, siis väidab komisjon sellele vastu, et avalik-õiguslike võlanõuete TB-lt sissenõudmine ei võimalda kõrvaldada kõiki konkurentsimoonutusi vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 2. Nimelt tuleneb tema väitel väljakujunenud kohtupraktikast, et abi tagasinõudmise eesmärk on turul kõnealuse abi andmisele eelneva olukorra ennistamine. See eesmärk saavutatakse siis, kui abisaaja on ebaseadusliku abi tagasi maksnud ning kaotanud eelise, mis tal oma konkurentidega võrreldes turul oli. Kuid kuivõrd käesolevas asjas kanti konkurentsieelis TB-lt üle BA-le ja HB-le, siis on õiglase konkurentsi tingimuste ennistamine võimalik üksnes abi tagasimaksmisega BA ja HB poolt.

Üldkohtu hinnang

65 EÜ artikli 87 lõikes 1 on sätestatud: „Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust."

66 Riigiabina määratlemiseks EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses peavad olema täidetud kõik selles sättes ette nähtud tingimused. Esiteks peab olema tegemist riigi sekkumisega või abi andmisega riigi ressurssidest. Teiseks peab see sekkumine ähvardama kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust. Kolmandaks peab see andma selle saajale teatud eeliseid, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist. Neljandaks peab see kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi (vt Üldkohtu 22. veebruari 2006. aasta otsus kohtuasjas T-34/02: Le Levant 001 jt *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-267, punkt 110 ja seal viidatud kohtupraktika).

67 Täpsemalt, mis puudutab riigi sekkumise või riigi ressurssidest abi andmise tingimust, siis on kohtupraktikas leitud, et üksnes otseselt või kaudselt riigi ressurssidest antud eeliseid käsitatakse riigiabina EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses (Euroopa Kohtu 13. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-379/98: PreussenElektra, EKL 2001, lk I-2099, punkt 58).

68 Mis puudutab eelisega seonduvat tingimust, siis tuleb kõigepealt meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on abi mõiste üldisem kui toetuse mõiste, kuna see hõlmab mitte ainult positiivseid sooritusi, nagu toetused ise, vaid ka riigi sekkumisi, mis erineval moel vähendavad ettevõtja eelarvel tavaliselt lasuvaid kulusid, olles toetustega sama laadi ning identsete tagajärgedega, kuid mis ei ole toetused selle sõna

kitsas tähenduses (vt Euroopa Kohtu 8. mai 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-328/99 ja C-399/00: Itaalia ja SIM 2 Multimedia *vs.* komisjon, EKL 2003, lk I-4035, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

69 Järgmiseks ei tee EÜ artikli 87 lõige 1 väljakujunenud kohtupraktika kohaselt vahet riigi sekkumiste põhjuste või eesmärkide alusel, vaid määratleb need nende mõju põhjal (vt Euroopa Kohtu 12. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-480/98: Hispaania *vs.* komisjon, EKL 2000, lk I-8717, punkt 16 ja seal viidatud kohtupraktika).

70 Lõpetuseks on kohtupraktikas sedastatud, et selle väljaselgitamiseks, kas riiklik meede kujutab endast riigiabi EÜ artikli 87 tähenduses, tuleb kindlaks teha, kas abi saanud ettevõtja on saanud majandusliku eelise, mida ta ei oleks normaalsetes turutingimustes saanud (Euroopa Kohtu 29. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-256/97: DM Transport, EKL 1999, lk I-3913, punkt 22). Selleks tuleb sissenõudmata avalik-õiguslike võlanõuete puhul võrrelda asjaomaseid avalik-õiguslikke isikuid eraõigusliku võlausaldajaga, kes püüab saavutada talle finantsraskustes võlgniku poolt võlgnetavate summade tasumist (Üldkohtu 11. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas T-152/99: HAMSA *vs.* komisjon, EKL 2002, lk II-3049, punkt 167).

71 Neid põhimõtteid arvestades tuleb kontrollida, kas komisjon kohaldas käesolevas kohtuasjas õigesti riigiabi mõistet EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

72 Hageja väidab esiteks sisuliselt, et kõnealused meetmed ei kujuta endast riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses, sest ei ole täidetud riigi sekkumise tingimus, kuna Poola ametiasutused ei ole kustutanud TB võlga ning on võtnud kõik vajalikud meetmed oma võlanõuete sissenõudmiseks.

73 Tuleb tuvastada, et kuigi hageja viitab riigi sekkumise puudumisele, keskenduvad tema argumendid sisuliselt küsimusele, kas käesoleva kohtuotsuse punktis 2 nimetatud avalik-õiguslikud isikud on andnud eelise või mitte. Nimelt ei ole tema argumentide eesmärk sugugi mitte selle tõendamine, et väidetavalt TB-le antud eelis ei tulenenud otseselt ega kaudselt riigi ressurssidest käesoleva kohtuotsuse punktis 67 viidatud kohtupraktika tähenduses. Nende ainus eesmärk on tõendada, et komisjoni poolt vaidlustatud otsuses uuritud meetmeid ei saa käsitada eelisena. Sellest lähtuvalt tuleb välja selgitada, kas käesolevas kohtuasjas on täidetud eelise andmise tingimus.

74 Selles osas tuleb märkida, et vastupidi hageja väidetele ei ole komisjon vaidlustanud asjaolu, et Poola ametiasutused ei kustutanud TB-l avalik-õiguslike isikute ees olevaid võlgu ega ajatanud neid. Nii tuleneb vaidlustatud otsusest ja eeskätt selle põhjendustest 38–40, et komisjon oli täiesti teadlik, et Poola ametiasutused olid võtnud seaduses ette nähtud meetmed, mille eesmärk oli nende võlanõuete sissenõudmine ja mis hõlmasid näiteks pangakontode arestimist, hüpoteekide ja tagatiste seadmist ning teatud vara omandi ülekandmist. 7. septembri 2010. aasta kohtuistungil täpsustas komisjon, et ta oli vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel asunud seisukohale, et käesoleva kohtuotsuse punktis 2 nimetatud avalik-õiguslike isikute poolt võlanõuete sissenõudmiseks astutud sammud ei olnud TB võlgade suurenemisega arvestades tõhusad ning et avalik-õiguslike võlanõuete sissenõudmata jätmine tuli samastada võlgade kustutamise või ajatamisega.

75 Vaidlustatud otsusest ja eeskätt selle põhjendustest 91, 96 ja 97 tuleneb siiski, et komisjon oli seisukohal, et TB-le antud eelis ei tulenenud mitte sellest, et käesoleva kohtuotsuse punktis 2 nimetatud avalik-õiguslike isikute poolse võlanõuete ebatõhusa sissenõudmise võis samastada TB võlgade kustutamise või ajatamisega, vaid sellest, et kõnealused ametiasutused olid loobunud 20 761 643 Poola zloti suuruse võlanõude sundtäitmisest, kuivõrd nad ei olnud taotlenud TB suhtes pankrotimenetluse algatamist juba alates 2004. aasta lõpust, samas kui sel ajahetkel oli muutunud ebatõenäoliseks, et TB võib muutuda uuesti kasumlikuks. Komisjoni arvamuse kohaselt,

nagu seda on väljendatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 97, on selle näol tegemist tegevustoetusega TB-le, kes sai seetõttu jätkata oma kahjumlikku tegevust.

76 Seega tuleb tuvastada, et vaidlustatud otsuse aluseks ei ole mitte TB võla kustutamine või ajatamine, samuti mitte Poola ametiasutuste poolt võlanõuete sissenõudmiseks võetud meetmete ebatõhusus, mida komisjon samastab võla kustutamise või ajatamisega, vaid asjaolu, et Poola ametiasutuste käsutuses oli üks teine võlanõuete sissenõudmise meetod – võimalus esitada pankrotiavaldus –, mis komisjoni arvates oleks võimaldanud võlanõuded tõhusalt sisse nõuda.

77 Neil asjaoludel ja arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 68 ja 69 viidatud kohtupraktikaga, mille kohaselt ei saa riiklike meetmete põhjused ega eesmärgid takistada nende määratlemist riigiabina, ei ole komisjon rikkunud õigusnorme, asudes seisukohale, et asjaolu, et Poola ametiasutused ei otsustanud 2004. aasta lõpus TB suhtes pankrotimenetluse algatamise kasuks ning rahuldusid õigusnormides ette nähtud avalik-õiguslike võlanõuete sissenõudmise menetluste jätkamisega – isegi kui nad tegid seda vajaliku hoolsusega –, kujutab endast TB-le antud eelist. Nimelt tuleb meenutada, et mis tahes maksejõuetusmenetluse – olgu selle tulemuseks kas maksejõuetuks tunnistatud äriühingu saneerimine või äriühingu likvideerimine – minimaalne eesmärk on kõnealuse äriühingu suhtes esinevate nõuete rahuldamine ja tema kohustuste täitmine. Selles kontekstis on maksejõuetuks tunnistatud äriühingu vabadus nii oma vara haldamisel või tegevuse korraldamisel piiratud. Seega, kuivõrd käesoleva kohtuotsuse punktis 2 nimetatud Poola ametiasutused ei taotlenud TB suhtes pankrotimenetluse algatamist, jätsid nad sellele äriühingule teatud ajavahemiku, mille jooksul ta sai vabalt kasutada oma vara ning jätkata oma tegevust, misläbi talle anti eelis.

78 Lisaks tuleb märkida, et käesolevas kohtuasjas ei ole esiteks vaidlustatud seda, et 2004. aasta lõpu ja TB maksejõuetuks tunnistamise vahel 2006. aasta lõpus ei olnud TB võimeline tasuma kogu oma võlga. Hageja tunnistab nii oma kirjalikes dokumentides,

et TB avalik-õiguslikud võlad ning samuti viivised ja võlanõuete sissenõudmisega kaasnevad kulud tasuti alles pankrotimenetluse raames. Teiseks ei ole vaidlustatud ka seda, et 2005. ja 2006. aastal jätkas TB oma tegevust. Sel ajavahemikul rentis TB eeskätt hagejale teatud osa oma tootmisvarast ning suurendas hageja ja HB kapitali. Sellest tulenevalt tuleb tuvastada, et vaatamata sellele, et käesoleva kohtuotsuse punktis 2 nimetatud avalik-õiguslikud isikud olid kasutanud kõiki õigusnormides ette nähtud õiguskaitsevahendeid TB suhtes esinevate võlanõuete sissenõudmiseks, tasuti need võlad üksnes osaliselt ning TB-l oli võimalik jätkata oma tegevust ning korraldada kontsern ümber tootmisvara BA-le rentimise ning BA ja samuti HB kapitali suurendamise teel põhivara näol tehtud sissemaksetega. Selline ümberkorraldamine ei oleks aga olnud võimalik, kui TB oleks tunnistatud maksejõuetuks juba 2004. aasta lõpus (vt selle kohta eespool punktis 69 viidatud kohtuotsus Hispaania *vs.* komisjon, punkt 20).

79 Seega tuleb asuda sarnaselt komisjoniga seisukohale, et TB sai alates 2004. aasta lõpust tegevustoetust Poola ametiasutustelt, kes tema suhtes pankrotimenetluse algatamisest hoidudes võimaldasid tal jätkata oma majandustegevust, ilma et ta oleks pidanud tasuma oma võlgu, mis sel ajahetkel ulatusid 20 761 643 Poola zlotini.

80 Teiseks, kuivõrd Poola ametiasutused andsid TB-le eelise juba ainuüksi seeläbi, et jätkates küll avalik-õiguslike võlanõuete sissenõudmiseks õigusnormides ette nähtud menetlusi, hoidusid nad siiski tema suhtes pankrotimenetluse algatamisest, tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 70 viidatud kohtupraktika kohaselt välja selgitada, kas komisjon rikkus EÜ artikli 87 lõiget 1, asudes seisukohale, et kõnealust eelist ei oleks normaalsetel turutingimustel antud. Seega tuleb kontrollida, kas komisjon kohaldas nõuetekohaselt hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja testi – hageja arvates ta seda ei teinud.

81 Eelkõige on hageja arvamusel, et eraõiguslik võlausaldaja ei oleks otsustanud pankrotimenetluse raames nõuete tema käsutuses olevatele tagatistele pööramise kasuks, arvestades pankrotimenetluse kestusega, sellistest menetlustest tulenevate kulude ning asjaoluga, et avalik-õiguslike isikute tagatised ei olnud kõik esimese järgu tagatised, ja et Poola ametiasutuste rakendatud võlanõuete sissenõudmise menetlus oli võimaldanud võlgnetavate summade järk-järgult tasumist. Poola Vabariik väidab eeskätt, et komisjon ei ole teostanud põhjalikku majandusanalüüsi, mis võimaldaks tal järeldada, et Poola ametiasutuste võlanõuetest oleks rahuldatud suurem osa ning kiiremini juhul, kui nad oleksid 2004. aasta lõpu paiku esitanud TB pankrotiavalduse.

82 Selles osas tuleb meenutada, et komisjoni poolt selle küsimuse hindamine, kas meede vastab turumajanduse tingimustes tegutseva erainvestori kriteeriumile, eeldab keerulise majandusliku hinnangu andmist. Komisjonil on sellist hinnangut eeldava akti vastuvõtmisel seega ulatuslik kaalutlusõigus, mille kohtulik kontroll piirdub menetluseeskirjade ja põhjendamiskohustuse järgimise, õigusnormi rikkumise puudumise, otsuse aluseks olevate faktiliste asjaolude sisulise õigsuse, nende faktiliste asjaolude hindamisel ilmse vea puudumise ja võimu kuritarvitamise puudumise kontrollimisega. Eelkõige ei saa Üldkohus asendada otsuse autori hinnangut enda majandusliku hinnanguga (vt selle kohta Euroopa Kohtu 25. aprilli 2002. aasta määrus kohtuasjas C-323/00 P: DSG *vs.* komisjon, EKL 2002, lk I-3919, punkt 43; käesoleva kohtuotsuse punktis 70 viidatud Üldkohtu otsus kohtuasjas HAMSA *vs.* komisjon, punkt 127, ja Üldkohtu 17. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-196/04: Ryanair *vs.* komisjon, EKL 2008, lk II-3643, punkt 41).

83 Sellegipoolest, kuigi liidu kohus tunnustab komisjoni kaalutlusruumi majanduslikes või tehnilistes küsimustes, ei tähenda see, et ta peab hoiduma kontrollimast seda, kuidas komisjon majandus- või tehnilisi andmeid on tõlgendanud. Liidu kohus peab nimelt poolte esitatud argumente arvestades eeskätt kontrollima mitte üksnes esitatud tõendite sisulist õigsust, usaldatavust ja sidusust, vaid ka seda, kas need tõendid kujutavad endast kogu asjakohast teavet, mida keerulise olukorra hindamisel tuleb arvesse võtta, ja kas need toetavad järeldusi, mis nende pinnalt on tehtud (Euroopa

Kohtu 2. septembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-290/07 P: komisjon *vs.* Scott, EKL 2010, lk I-7763, punkt 65).

84 Lisaks on sobilik meelde tuletada, et kohtupraktika kohaselt peab iga ettevõtja võlausaldaja juhul, kui see ettevõtja, kes seisab silmitsi oma finantsolukorra olulise halvenemisega, teeb võlausaldajatele äriühingu saneerimiseks ning selle pankroti ärahoidmiseks ettepaneku sõlmida kokkulepe või rida kokkuleppeid oma võlgade ümberkujundamiseks, tegema valiku lähtudes ühelt poolt ettepandud kokkuleppe raames talle pakutavast summast ning teiselt poolt summast, mis tal on oma hinnangul võimalik tagasi saada ettevõtja võimaliku pankroti korral. Võlausaldaja valikut mõjutavad mitu asjaolu, näiteks see, kas tema võlanõue on hüpoteegiga tagatud, eelisjärjekorras rahuldatav või tavaline, tema käsutuses olevate võimalike tagatiste laad ja ulatus, hinnang, mille võlausaldaja annab äriühingu saneerimise edukusele ning kasu, mida ta saaks ettevõtja pankroti korral (käesoleva kohtuotsuse punktis 70 viidatud kohtuotsus HAMSA *vs.* komisjon, punkt 168). Sellest tuleneb, et komisjon peab iga asjaomase avalik-õigusliku isiku puhul ning eespool nimetatud asjaoludega arvestades välja selgitama, kas avalik-õiguslik isik kustutas võlad ilmselgelt suuremas ulatuses, kui seda oleks teinud hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja juhul, kui ta oleks olnud ettevõtjaga seonduvalt asjaomase avalik-õigusliku isikuga samalaadses olukorras ning kui ta oleks püüelnud talle võlgnetavate summade tagasisaamise poole (käesoleva kohtuotsuse punktis 70 viidatud kohtuotsus DM Transport, punkt 25, ja käesoleva kohtuotsuse punktis 70 viidatud kohtuotsus HAMSA *vs.* komisjon, punkt 170).

85 Analoogia alusel peab hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja valima sellises olukorras nagu käesolev, kus ei ole sõlmitud võla ümberkujundamise kokkulepet, ühelt poolt õigusnormides ette nähtud võlanõuete sissenõudmise menetluse ettenähtava tulemuse ja teiselt poolt summa vahel, mis tal on oma hinnangul võimalik tagasi saada äriühingu pankrotimenetluse tagajärjel. Tema valikut mõjutavad teatud sellised asjaolud, nagu on loetletud käesoleva kohtuotsuse punktis 84. Sellest tuleneb, et käesolevas kohtuasjas oli komisjon kohustatud neid asjaolusid arvestades välja selgitama, kas eraõiguslik võlausaldaja oleks sarnaselt käesoleva kohtuotsuse punktis 2 nimetatud avalik-õiguslike isikutega eelistanud õigusnormides ette nähtud võlanõuete sissenõudmise menetlust pankrotimenetlusele.

86 Sellele tuvastusele ei saa vastu vaielda lähtudes tõlgendusest, mille komisjon annab käesoleva kohtuotsuse punktis 63 viidatud kohtuotsusele Lenzig *vs.* komisjon ja mille kohaselt ei ole vaja tõendada seda, et pankrotimenetlus on teiste võlanõuete sissenõudmise menetluste suhtes ülimuslik, kuivõrd Poola ametiasusused ei olnud vaatamata vastavale kohustusele ära kasutanud kõiki võlanõuete sissenõudmise meetmeid, sealhulgas pankrotimenetlust.

87 Esiteks ei lasu siseriiklikel ametiasutustel, kes püüavad sisse nõuda avalik-õiguslikke võlanõudeid, mingisugust kohustust kasutada ära kõiki nende käsutuses olevaid võlanõuete sissenõudmise meetodeid. Nagu tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktist 70, lasub kõnealustel ametiastutustel, selleks et nende sekkumist ei määratletaks riigiabina, ainuüksi kohustus toimida sarnaselt normaalsetes turutingimustes tegutseva eraõigusliku võlausaldajaga. Kui aga on olemas mitu võlanõuete sissenõudmise meetodit, siis tuleb võrrelda eri meetodite eeliseid, et teha kindlaks see meetod, mille oleks valinud eraõiguslik võlausaldaja.

88 Teiseks, kuigi Üldkohus ei pidanud käesoleva kohtuotsuse punktis 63 viidatud kohtuotsuses Lenzig *vs.* komisjon võtma sõnaselget seisukohta seoses vajadusega, et komisjon võrdleb võlanõuete sissenõudmise eri menetluste eeliseid hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja seisukohast, ei toeta see kohtuotsus siiski komisjoni argumenti. Vastupidi, Üldkohus tuletab selle kohtuotsuse punktis 152 meelde, et komisjon peab igal üksikjuhul ja juhtumi asjaolusid arvestades kontrollima, kas asjaomaste avalik-õiguslike isikute otsus nõustuda raskustes oleva ettevõtja võlgade ümberkujundamisega ning selle ümberkujundamise tingimused on kooskõlas eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumiga. Lisaks sellele sedastas Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 159 ja 160, et komisjon ei saanud teha järeldust, et kõnealused avalik-õiguslikud isikud olid toiminud moel, mis andis neile kõige paremad väljavaated võlanõuete rahuldamiseks, ilma et ta oleks läbi viinud abisaajast ettevõtja jätkusuutlikkuse põhjendatud analüüsi. Üldkohus tunnistab seega, et kõnealuste avalik-õiguslike isikute poolt läbiviidava

võlanõuete sissenõudmise menetluse eeliseid tuli hinnata arvestades eeskätt ettevõtja jätkusuutlikkusega, mis tähendab kaudselt seda, et arvestades kõnealuse jätkusuutlikusega seonduva teabega oleks võib-olla tulnud eelistada üht teist võlanõuete sissenõudmise menetlust.

89 Seega tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 83 viidatud kohtupraktikale vastavalt uurida, kas teave, mis oli komisjoni käsutuses vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal, võimaldas tal teha järelduse, et hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja oleks otsustanud TB suhtes panktrotimenetluse algatamise kasuks ning ei oleks jätkanud õigusnormides ette nähtud võlanõuete sissenõudmise menetlusi.

90 Selles osas tuleb esiteks seoses käesoleva kohtuotsuse punktis 2 nimetatud avalik-õiguslike isikute käsutuses olevate tagatiste laadi ja ulatusega märkida, et vaidlustatud otsuse põhjendustest 40 ja 91 tuleneb, et komisjon analüüsis neid tagatisi. Selle analüüsi tulemusel järeldas ta vaidlustatud otsuse põhjenduses 91, et ZUS-i, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnychi ja maksuameti käsutuses olid „head tagatised", et neil oli võimalik pöörata pankrotimenetluse raames nõuded tagatistele, saavutades sel moel nende rahuldamise sularahas, ning et TB olukorra halvenemise ja tema vara vähenemise tagajärjel näis nende nõuete pööramine tagatistele majanduslikust vaatepunktist mõistlikum kui restruktureerimine. Kuigi hageja on selle järelduse vaidlustanud, tuleb siiski märkida, et vaidlustatud otsuse põhjendusest 91 tuleneb, et komisjoni läbi viidud analüüsi aluseks on Poola Vabariigi poolt haldusmenetluse raames esitatud teave.

91 Teiseks, mis puudutab TB saneerimise võimalust, siis uuris komisjon eeskätt vaidlustatud otsuse punktides 89, 90 ja 96 selle võimalikku edukust 2004. aasta lõpus. Selle uurimuse tulemusel järeldas komisjon, et 2004. aasta lõpus ei viidanud saneerimise võimalikule edukusele ükski TB uuesti jätkusuutlikuks muutumise võimalust puudutav näitaja. Kuigi hageja on selle järelduse sarnaselt tagatiste laadi ja ulatust käsitleva analüüsiga vaidlustanud, tuleb siiski rõhutada, et kõnealune uurimus tugineb vaidlustatud otsuse põhjendustes 49–51 viidatud teabele, see tähendab komisjoni sõltumatu

konsultandi koostatud 2003. ja 2004. aasta järelevalvearuanded ning samuti Poola Vabariigi poolt samuti aastate 2003 ja 2004 kohta koostatud järelevalvearuanded.

92 Kolmandaks, mis puudutab kasu, mille saamist oleks hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja võinud loota pankrotimenetluse raames, siis tuleb märkida, et komisjon väitis vaidlustatud otsuse põhjenduses 88, et „võla ümberajatamisest tuleneva eelise hoolikas kaalumine [oleks] näidanud, et võimalik võla tagasisaamine ei oleks ületanud äriühingu likvideerimisega kaasnevat kindlat tulu". Üldkohus tuvastab siiski, et vaidlustatud otsuses ei ole viidatud teabele, millele see väide tugineb.

93 Eeskätt ei ole komisjon vaidlustatud otsuses märkinud, kas tema käsutuses on selle väite toetuseks analüüsid, mis võrdlevad kasu, mida hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja saaks pankrotimenetluse tulemusel – arvestades seejuures eeskätt kulusid, mis sellise menetlusega tekivad – kasuga, mida saadaks avalik-õiguslike võlanõuete õigusnormides ette nähtud sissenõudmise menetluste tulemusel.

94 Kui komisjonilt selle kohta kirjaliku küsimusega, millele paluti vastata 7. septembri 2010. aasta kohtuistungil, järele päriti, ei olnud ta võimeline osutama, kas sellised analüüsid ja uurimused olid koostatud ning kas neid oli kasutatud vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel. Ta piirdus selgitusega, et kõnealused analüüsid on esitatud vaidlustatud otsuse põhjendustes 84, 87 ja 88. Need põhjendused ei sisalda aga mingisugust võrdlevat analüüsi avalik-õiguslike võlanõuete õigusnormides ette nähtud sissenõudmise menetluse ja pankrotimenetluse ettenähtava tulemuse vahel. Lisaks sellele ei olnud komisjon Üldkohtu vastavasisulise järelepärimise alusel võimeline esitama dokumente, mis selliseid analüüse sisaldaks. Seega tuleb tuvastada, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 88 esitatud väidet ei toeta ükski tõend.

95 Neljandaks, mis puudutab teisi asjaolusid, mis võivad mõjutada hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja valikut, siis tuvastab Üldkohus, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses märkinud, kas tema käsutuses on uurimusi või analüüse, mis võrdlevad pankrotimenetluse kestust avalik-õiguslike võlanõuete õigusnormides ette nähtud sissenõudmise menetluse kestusega. Vastupidi, kui komisjonilt selle kohta menetlust korraldava meetmega, millele tal paluti vastata 7. septembri 2010. aasta kohtuistungil, järele päriti, märkis komisjon, et ta ei olnud võrrelnud nende kahe menetluse kestust, sest TB olukord oli 2005. aastal selline, et tema pankrot oli vältimatu.

96 Eelnevaga arvestades asub Üldkohus seisukohale, et komisjoni käsutuses ei olnud faktilisi asjaolusid, mis oleksid võimaldanud tal väita, et eraõiguslik võlausaldaja oleks 2004. aasta lõpus otsustanud pankrotimenetluse kasuks. Seega tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 83 viidatud kohtupraktikaga arvestades ja ilma et oleks vaja kontrollida nende järelduste kehtivust, mis komisjon tegi esiteks Poola ametiasutuste käsutuses olevate tagatiste analüüsi ning teiseks TB väljavaadete hindamise alusel, tuvastada, et see, kuidas komisjon kohaldas hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja testi, on vastuolus EÜ artikli 87 lõikega 1, ning et sellest tulenevalt ei ole komisjon nõuetekohaselt tõendanud TB-le antud riigiabi olemasolu.

97 Sellest tuleneb, et esimese väite esimene osa tuleb vastu võtta ning tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 1 osas, milles komisjon tuvastab, et Poola Vabariik andis TB-le ebaseaduslikult riigiabi.

98 Arvestades sellega, et eelmises punktis nimetatud põhjusel tuleb tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 1, uurib Üldkohus üksnes täiendavalt vaidlustatud otsuse põhjendusi osas, milles komisjon tuvastab, et Poola Vabariik andis TB-le ebaseaduslikult riigiabi. Selles osas täpsustatakse esiteks, et hageja väidab teise väite raames, et komisjon on rikkunud põhjendamiskohustust seoses tingimusega, mis seondub riikidevahelise kaubanduse kahjustamisega ning tingimusega, et kahjustatakse või ähvardatakse kahjustada konkurentsi, ning teiseks, et põhjendamatus või puudulik põhjendamine

kujutavad endast avalikul huvil põhinevaid väiteid ning kohus võib ja isegi peab tõstatama need omal algatusel (Euroopa Kohtu 20. veebruari 1997. aasta otsus kohtuasjas C-166/95 P: komisjon *vs.* Daffix, EKL 1997, lk I-983, punktid 23 ja 24).

99 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab huve kahjustava üksikotsuse põhjendusest selguma selgelt ja üheselt otsuse teinud institutsiooni arutluskäik, nii et huvitatud isikutel oleks võimalik mõista võetud meetme põhjendusi ja pädeval kohtul oleks võimalik järelevalvet teostada (Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63; vt käesoleva kohtuotsuse punktis 66 viidatud kohtuotsus Le Levant 001 jt *vs.* komisjon, punkt 111 ja seal viidatud kohtupraktika).

100 Ei ole siiski nõutud, et põhjenduses täpsustataks kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna akti põhjenduse vastavust EÜ artikli 253 nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja asjaomase valdkonna õiguslikku regulatsiooni silmas pidades (Üldkohtu 30. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-214/95: Vlaams Gewest *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-717, punkt 63).

101 Meetme riigiabina määratlemise suhtes kohaldamisel nõuab see põhimõte, et oleksid ära näidatud põhjused, miks on komisjon seisukohal, et kõnealune abimeede kuulub EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamisalasse (käeaoleva kohtuotsuse punktis 100 viidatud kohtuotsus Vlaams Gewest *vs.* komisjon, punkt 64). Teiste sõnadega peab komisjon ära näitama põhjused, miks ta leiab, et on täidetud EÜ artikli 87 lõikes 1 nimetatud neli tingimust, nii nagu neid käsitatakse käesoleva kohtuotsuse punktis 66 viidatud kohtupraktika kohaselt.

102 Täpsemalt, mis puudutab tingimust, mis seondub riikidevahelise kaubanduse kahjustamisega ning tingimust, et kahjustatakse või ähvardatakse kahjustada konkurentsi, siis piisab nende tingimuste täitmise hindamisel arvesse võetud asjaolude ja õiguslike kaalutluste kokkuvõtlikust esitamisest. Üldkohus on nii kinnitanud, et komisjon ei olnud kohustatud teostama asjaomaste sektorite tegeliku olukorra, hageja turuosa, konkurentidest ettevõtjate seisundi ja kõne all olevate toodete ja teenuste liikmesriikidevahelise vahetuse voogude majanduslikku analüüsi, kui ta on selgitanud, miks vaidlusalune abi kahjustab konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust (Euroopa Kohtu 17. septembri 1980. aasta otsus kohtuasjas 730/79: Philip Morris Holland *vs.* komisjon, EKL 1980, lk 2671, punktid 9 ja 12, ning käesoleva kohtuotsuse punktis 70 viidatud kohtuotsus HAMSA *vs.* komisjon, punktid 224 ja 225). Sellegipoolest, isegi juhul, kui abi andmise asjaoludest ilmneb, et see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, peab komisjon vähemalt viitama nendele asjaoludele oma otsuse põhjendustes (käesoleva kohtuotsuse punktis 100 viidatud kohtuotsus Vlaams Gewest *vs.* komisjon, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).

103 Nii oma kirjalikes dokumentides kui ka kohtuistungil viitas komisjon vaidlustatud otsuse põhjendusele 97, milles ta oma sõnul põhjendas oma otsust seoses tingimusega, mis seondub riikidevahelise kaubanduse kahjustamisega ning tingimusega, et kahjustatakse või ähvardatakse kahjustada konkurentsi.

104 Vaidlustatud otsuse põhjendus 97 on aga sõnastatud järgmiselt:

„Seega ei suutnud Poola pöörata täitmisele 20,761 miljoni Poola zloti suurust nõuet (Poola 4. ümberkorraldamise aruandes nimetati summaks 20,267 miljonit Poola zlotti, kuid hiljem Poola ametiasutused parandasid seda summat). See kujutab endast tegevustoetust äriühingule tema ebatõhusa äri jätkamiseks ning on seetõttu riigi ressurssidest antud eelis, mis ähvardab kahjustada konkurentsi, kuivõrd see kahjustab

liikmesriikidevahelist kaubandust, olles seega ühisturuga kokkusobimatu [EÜ] artikli 87 tähenduses."

105 Tuleb tuvastada, et liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamist ja konkurentsi kahjustamist või kahjustamise ähvardamist puudutavas piirdub vaidlustatud otsuse põhjendus 97 EÜ artikli 87 lõike 1 sõnastuse lihtsa kordamisega ega sisalda mis tahes isegi lühidat kokkuvõtet asjaoludest ja õiguslikest kaalutlustest, mida võeti nende tingimuste täitmise hindamisel arvesse.

106 Lisaks sellele tuleneb vaidlustatud otsuse ülejäänud põhjenduste analüüsist, et need ei sisalda – isegi mitte nende asjaolude kirjelduses, mille raames kõnealust abi anti – ühtegi elementi, mis võimaldaks tõendada, et asjaomane abi kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust ja kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi.

107 Sellest tuleneb, et vaidlustatud otsus on puudulikult põhjendatud EÜ artikli 253 tähenduses.

108 Kuivõrd komisjon ei ole – nagu seletatud käesoleva kohtuotsuse punktis 96 – tõendanud riigiabi olemasolu EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses, ning kuivõrd – nagu märgitud täiendavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 107 – vaidlustatud otsus on puudulikult põhjendatud, tuleb tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 1, ilma et oleks vaja uurida hageja esitatud muid väiteid.

109 Arvestades sellega, et tühistatakse vaidlustatud otsuse artikkel 1, mis on hagejale seatud abi tagasimaksmise kohustuse aluseks, tuleb samuti tühistada vaidlustatud otsuse artikli 3 lõiked 1 ja 3 ning artiklid 4 ja 5 osas, milles need puudutavad hagejat.

Kohtukulud

110 Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud komisjoni kahjuks, siis tuleb hageja kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seonduvad kulud, välja mõista komisjonilt.

111 Kodukorra artikli 87 lõike 4 esimese lõigu alusel kannab Poola Vabariik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (teine koda)

otsustab:

1. **Tühistada komisjoni 23. oktoobri 2007. aasta otsuse 2008/344/EÜ (riigiabi C 23/06 (ex NN 35/06) kohta, mida Poola rakendas terasetootja Technologie Buczek kontserni suhtes) artikkel 1.**

2. **Tühistada otsuse 2008/344 artikli 3 lõiked 1 ja 3 ning artiklid 4 ja 5 osas, milles need puudutavad Buczek Automotive sp. z o.o-d.**

3. Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Buczek Automotive kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seonduvad kulud.

4. Jätta Poola Vabariigi kohtukulud tema enda kanda.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 17. mail 2011 Luxembourgis.

Allkirjad